

Psalm 19:2 | Verlangen naar meer: schoonheid

Je kunt onder de indruk zijn van wat mooi is: natuurschoon, kunst, design, enz. Maar wat mooi is, staat niet op zichzelf: het wijst naar boven, naar Gods schitterende heerlijkheid. Bij hem wordt ons verlangen naar schoonheid vervuld.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Opwekking 672 : 1, 2 en 4

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: GKB Psalm 29 : 1, 2 en 4

Gebed

Lezen: Exodus 33 : 18 – 23 en 34 : 29 – 35 en Psalm 19 : 1 – 15

Zingen: GKB Gezang 148

Preek over Psalm 19 : 2

Zingen: Opwekking 709

Leefregels

Zingen: GKB Psalm 119 : 64 en 65

Gebed

Collecte

Zingen: LvK Gezang 479 : 1, 3 en 4

Zegen

Verlangen naar meer:

schoonheid

Introductie serie

Is er meer?

Meer dan het leven dat we zo goed kennen?

In ieder geval verlangen we ernaar.

Ik geloof dat we niet zomaar verlangen,

maar dat onze verlangens wijzen naar iets dat groter is dan wij,

dat we in onze verlangens God kunnen ontmoeten.

In deze weken staan we bij een paar van die verlangens stil.

Bij geluk, schoonheid, recht, seksualiteit en spiritualiteit.

Vandaag het verlangen naar schoonheid.

We lezen eerst over Mozes, die een ontmoeting met God heeft:

Exodus 33 : 18 – 23 en 34 : 29 – 35.

Daarna lezen we Psalm 19.

Inleiding

dia 1 – zwart

Smaken verschillen.

Als jij iets heel erg mooi vind,

kan het best zo zijn dat iemand anders er niets mee heeft,

of het zelfs lelijk vindt.

Maar er zijn dingen die iedereen mooi vindt.

Watervallen bijvoorbeeld.

Ik ken in ieder geval niemand die watervallen lelijk vindt.

dia 2 – waterval

Op onze vakantie kwamen we deze waterval tegen.

Is het geen schoonheid?

Naar zo'n waterval kan ik uren staren.

En altijd weer vraag ik me af:

waar komt al dat water toch vandaan?

Elke minuut gaan er duizenden liters naar beneden.

Voor zoveel water moet je de kraan thuis heel lang aan laten staan.

En toch komt er geen einde aan.

De waterval gaat aan het einde van de dag niet even uit,
om de volgende ochtend weer te worden opgestart.

Hij stroomt 24 uur per dag, 365 dagen per jaar, jaar in, jaar uit.

Die waterval is echt mooi.

De foto daarentegen...

Ja, ik het mag het zeggen, ik heb hem zelf gemaakt.

Iemand die veel van fotografie weet,

kan deze waterval vast mooier op de foto krijgen.

Maar daar gaat het mij niet eens om:

ik vind foto's van watervallen gewoon niet mooi.

Zo'n foto kan niet tippen aan de waterval zelf.

Op een foto zie je het water niet bewegen.

Je hoort het water niet naar beneden storten.

Je voelt de kou niet van elke stap die je dichterbij de waterval zet.

En je ruikt de zware vochtige lucht niet.

Zo'n foto is maar een slap aftreksel van een waterval.

En het stomme:

dan ben ik zo druk bezig om die waterval goed op de foto te krijgen,

om de beste plek te vinden om een foto te maken,

om de foto niet te licht te maken, maar ook niet te donker,

om nog wat met de sluitertijd te spelen, zodat het lijkt alsof het water beweegt,

met al die dingen ben ik zo druk

dat ik vergeet om van de waterval te genieten.

Om gewoon te staren en even helemaal in die waterval op te gaan.

dia 3 – verlangen naar meer: schoonheid

Een waterval is prachtig,

maar je kunt hem niet meenemen.

Je geniet even, en dan moet je weer verder.

Je zou het moment willen vasthouden, maar het kan niet.
Dat is verlangen naar schoonheid.

1. Schoonheid vertelt een verhaal

dia 4 – schoonheid vertelt een verhaal
Psalm 19 heeft het over die schoonheid.
David, hij heeft Psalm 19 geschreven,
kijkt naar de natuur en ziet hoe mooi het is.
Maar mooie dingen zijn niet alleen mooi:
volgens Psalm 19 vertellen ze een verhaal.

dia 5 – schoonheid kan overweldigend zijn
Ik zei al: smaken verschillen.
Maar iedereen kan wel iets bedenken wat je echt heel mooi vindt.
Voor de een zijn het de hoge bergen,
voor de ander is het de uitgestrekte zee.
De een ziet de pracht van elk bloemetje,
terwijl een ander veel meer onder de indruk is van de sterrenhemel.
Of iets heel anders:
de een geniet van schilderijen,
terwijl de ander helemaal wegdroomt bij muziek.
Of je houdt van mooie huizen, mooie kleren of mooie auto's.
We vinden verschillende dingen mooi,
maar iedereen kent wel het gevoel
dat iets overweldigend mooi is.
Schoonheid roept diepe bewondering op.

In Psalm 19 gaat het vooral over de schoonheid van de hemel:
over een blauwe lucht en dreigende wolken,
en over alles wat daar achter ligt:
zon, maan, sterren, planeten, het heelal.
Maar wat Psalm 19 daarover zegt,
kun je zeggen van alles wat mooi is,
wat dat diepe gevoel van bewondering oproept.

dia 6 – verlangen naar schoonheid

We houden van wat mooi is.

In een mooie omgeving voel je je op je gemak,
daar kom je tot rust.

Als je aan de waddendijk naar een zonsondergang kijkt.
Maar ook als je thuis komt in een mooi ingericht huis.
Zelf willen we ook graag mooi zijn.

En als je iets moois ziet, wil je het graag delen:
'moet je zien, daar zwemt een zeehondje!'

Maar hoe mooi het allemaal ook is,
het roept ook altijd een verlangen naar meer op.
Voor je er erg in hebt, is de zonsondergang voorbij,
opeens voel je dat je het koud hebt.
Of het muziekstuk, waar je wel in zou willen leven, is
afgelopen,
en alle achtergrondherrie komt weer binnen.
Je kunt het moment niet vasthouden.

Of neem die hemel uit Psalm 19.
Wat hebben we daar weinig van gezien.
Mooie dingen wil je graag van dichtbij bekijken,
maar het is gewoon te ver.
Zelfs als je wel eens hebt gevlogen,
of zelfs een raketvlucht hebt gedaan, maar dat zal wel niet,
dan gaat er wel een nieuwe wereld voor je open,
maar dan nog zie je vooral heel veel wat onbereikbaar is.
Onontdekte schoonheid.

dia 7 – schoonheid wijst verder
Psalm 19 zegt: de hemel vertelt een verhaal.
Schoonheid staat niet op zichzelf,
het is niet gewoon mooi dat het mooi is.
Schoonheid wijst boven zichzelf uit.
En het zijn echt niet alleen christenen die dat zeggen.
Ik zag deze week een interview met Roger Scruton,
die naam mag je weer vergeten, die had ik tot deze week ook
nog nooit gehoord,
maar hij is een filosoof die geen christen is.

Hij zegt: 'schoonheid is onderdeel van een hogere wereld, een glimp van het goddelijke.'

Schoonheid vertelt een verhaal.

2. God is schitterend

dia 8 – God is schitterend

De vraag is dan natuurlijk wélk verhaal schoonheid vertelt.

Het christelijke antwoord is: schoonheid vertelt het verhaal van God!

Alles wat je mooi vindt vertelt jou iets over God, want God zelf is mooi, hij is schitterend!

dia 9 – schoonheid wijst naar God

De hemel vertelt niet zomaar een verhaal.

Het is volgens Psalm 19 het verhaal van Gods majesteit.

Het is het verhaal van Gods schitterende aanwezigheid.

De zon, bergen, zee, watervallen, schilderijen, muziek, ze zijn zo mooi en roepen zo'n diep verlangen op omdat God nog veel mooier is.

Schoonheid is inderdaad een 'glimp van het goddelijke': je ziet er iets in van Gods heerlijkheid.

De bloemen, de bomen, de sterren,

ze staan er niet alleen maar een beetje mooi te wezen,

maar ze zeggen: 'kijk toch hoe mooi God is.'

En voor mooie dingen die mensen zelf maken

geldt dat net zo goed:

wij kunnen mooie dingen maken

omdat we dat van God hebben geleerd.

Het verlangen naar schoonheid is uiteindelijk een verlangen naar God.

dia 10 – God is schoonheid in eigen persoon

Iemand die heel erg naar God zelf verlangde, is Mozes.

En dat kun je je voorstellen.

Mozes kreeg de ondankbare taak

om de Israëlieten uit Egypte mee te nemen, op weg naar het beloofde land.

Want konden die Israëlieten zeuren!

Mozes werd er stapelgek van.

En als Exodus 33 begint, lijkt het er niet op dat ze het beloofde land ooit nog zullen halen.

Toen Mozes naar de zin van de Israëlieten te lang wegbleef, hadden de Israëlieten er geen vertrouwen meer in.

Ze besloten een beeld van God te maken, van al het goud dat ze hadden meegenomen.

Als Mozes er achter komt, is hij woest. En God ook.

Mozes moet God overtuigen om met deze Israëlieten verder te gaan.

Maar Mozes moet ook overtuigd worden.

En na alles wat hij heeft gezien,

vooral na de lelijkheid van dat gouden kalf,

wil hij nog maar een ding zien: Gods majesteit.

En het mag!

Al mag Mozes niet meer dan een glimp van God zien,

want God is te mooi, te schitterend.

Maar zelfs die glimp die Mozes ziet heeft een groot effect op hem:

hij gaat er zelf van stralen.

dia 11 – God maakt alles mooi

Als je verlangt naar schoonheid, naar wat mooi is,

dan is het dat verlangen van Mozes naar God zelf.

En dat is geen onbereikbaar verlangen,

zoals de sterren en planeten wel onbereikbaar zijn.

God wil alles perfect mooi maken,

dat verlangen naar schoonheid vervullen.

En echt mooi is het als hij er is, als iedereen hem kan zien,

en daar ook zelf van straalt, zoals Mozes.

En dat is precies wat God belooft, in Jesaja 60:

‘Sta op en schitter, je licht is gekomen,

over jou schijnt de luister van de Heer. (...)

De Heer zal je voor altijd licht geven

en je God zal voor je schitteren.’

En nu al vertelt de hemel, en al dat andere moois,

het verhaal van die schitterende God.

3. En lelijkheid dan?

dia 12 – en lelijkheid dan?

Toch is het in de wereld niet allemaal mooi.

Er zijn veel lelijke dingen.

Misschien nog wel meer dan mooie dingen...

Wat moet je met die lelijkheid in de wereld?

dia 13 – mijnbouw

Mensen kunnen mooie dingen maken,

maar mensen kunnen het ook flink verpesten.

Deze foto bijvoorbeeld is ook van een plek waar wij op vakantie waren,

maar deze foto heb ik niet zelf gemaakt.

Ik vond het er zo lelijk dat ik het geen foto waard vond...

Wat je ziet is een leisteenmijn.

Leisteen wordt in veel landen gebruikt om dakpannen van te maken.

Dit was ooit een mooie berg waar van alles op groeide,

nu is het een of ander grauw maanlandschap geworden.

Mensen hebben de wereld niet bepaald mooier gemaakt...

dia 14 – verbrand

Maar ook de natuur zelf kent heel lelijke kanten.

Ook die zon, waar David maar niet over uitgepraat raakt.

Schitterend, maar je kunt er maar beter niet in kijken, daar kun je zomaar blind van worden.

Of als je lekker op het strand ligt,

geniet van de warmte van de zon op je huid,

maar thuis kom je er achter dat je zo rood bent als de brandweer.

Uiteindelijk kan dat zelfs huidkanker veroorzaken en is de zon levensgevaarlijk.

dia 15 – vluchten voor lelijkheid?

Wat doe je, in een wereld waar zo veel lelijk is?

Het antwoord lijkt mij logisch:

je vlucht voor de lelijkheid.

Ik had het al even over die filosoof, die meneer Scruton.

Volgens hem is Nederland een bijzonder lelijk land,
met afschuwelijke betonnen gebouwen en een platteland waar
niets van over blijft...

Misschien dat hij eens naar Friesland moet komen,
wellicht dat dat hem op andere gedachten kan brengen, maar dat
terzijde.

Hij zegt: mensen vluchten voor lelijkheid, ze proberen alles
in hun leven mooi te maken.

Ze vluchten in een mooi ingericht huis, in mooie kleding en
make-up,

ze praten met mooie woorden,

want dan voel je je thuis.

Schoonheid kan troost geven voor het zware leven.

dia 16 – God gaat door de lelijkheid heen

God doet dat heel anders.

Hij vlucht niet voor lelijkheid.

Wij zijn zo lelijk geworden,

dat we het helemaal niet meer kunnen hebben om God te zien:

daar is hij veel te schitterend voor.

Als Mozes die glimp van God heeft gezien en ervan gaat
stralen,

is dat al te veel voor de Israëlieten:

Mozes moet maar een doek voor zijn gezicht houden.

Wij kunnen die mooie God helemaal niet aan.

En daarom... maakt God zichzelf lelijk.

Nog een keer: God maakt zichzelf lelijk!

Dat is het verhaal van Jezus.

In Jesaja 53 staat over hem:

'Onopvallend was zijn uiterlijk,

hij miste iedere schoonheid,

zijn aanblik kon ons niet bekoren.

Hij werd veracht, door mensen gemeden,

hij was een man die het lijden kende

en met ziekte vertrouwd was,
een man die zijn gelaat voor ons verborg,
veracht, door ons verguisd en geminacht.'
Het allerlelijkste wat de wereld ooit heeft gekend,
is een kruis op een heuvel naast Jeruzalem,
waar het mooiste wat God had, zijn Zoon, werd gekruisigd.
Allemaal om de wereld weer mooi te maken.
Bij een God die zo ver gaat, vertrouw ik erop dat het echt
mooi wordt!

4. Luister naar het verhaal van schoonheid

dia 17 – luister naar het verhaal van schoonheid

Gelukkig is er ook al heel veel mooi.

En dat vertelt een verhaal,

volgens Psalm 19 het verhaal van de schitterende God.

Luister naar dat verhaal!

dia 18 – oefen om in mooie dingen God te zien (wolkenlucht)

Daar wil ik 3 dingen over meegeven.

Het eerste: oefen om in mooie dingen God te zien.

Ik denk dat we vaak met onze ogen dicht leven:

dat we niet meer zien hoe veel moois er is.

Terwijl het overal is!

Je hoeft helemaal niet ver te kijken om iets van God te zien.

Als je maar wel je ogen open houdt!

Kijk om je heen, zie wat mooi is, laat je raken door
schoonheid.

Kijk bijvoorbeeld, zoals David, omhoog,

zie de zon, de maan, de sterren, de kleuren in de lucht.

En koppel het dan ook aan God.

Want het zijn niet zomaar mooie kleuren:

God is er aan het kleuren!

Voor kunst geldt dat net zo goed:

geniet van wat mooi is gemaakt, en zie er iets van God in.

Want goede kunst kan het verlangen naar God opwekken.

En voor goede kunst hoef je echt niet naar een museum:

ook in een Pixar-film als Inside Out kun je iets van God zien.

dia 19 – maak van schoonheid geen afgod

Het tweede: maak van schoonheid geen afgod.

Dat gebeurt in onze wereld wel: er is geen plek voor lelijkheid.

Maar Jezus is juist zo mooi omdat hij lelijk werd.

Er is een hele industrie om van lelijkheid te vluchten.

O, en het is goed om voor jezelf en voor je lichaam te zorgen, om te sporten, om make-up te gebruiken, om mooie kleren te dragen:

daar is allemaal niets mis mee.

Maar gebruik het niet om een leegte van binnen te verstoppert.

Het leven gaat niet om schoonheid:

schoonheid is niet het doel, dat is God.

Nog één keer filosoof Scruton.

Hij zegt dat schoonheid de plaats van godsdienst overneemt.

Mensen geloven tegenwoordig niet meer,

maar het verlangen naar wat mooi is,

geeft toch een gedeelde basis in het leven.

Ik geloof dat zonder God schoonheid nergens meer op slaat:

het wordt kitsch, een pakketje schroot met een dun laagje chroom.

Alleen bij God is de diepste schoonheid te vinden,

en onze vervangers kunnen nooit tegen zijn heerlijkheid op.

dia 20 – wees een mooi mens

Dan het laatste: wees een mooi mens!

Het begin van Psalm 19 gaat over hoe mooi de hemel is,

daarna gaat het opeens over hoe mooi de wet is.

Dat heeft meer met elkaar te maken dan je misschien zou denken.

De hemel vertelt het verhaal van Gods majesteit.

Maar welk verhaal vertel jij?

Aan het einde van Psalm 19 bidt David:

‘laten de woorden van mijn mond u behagen,

de overpeinzingen van mijn hart u bekoren,

Heer, mijn rots, mijn verlosser.’

Wijst jouw leven, net als de hemel, naar God?

Dan ben je echt een mooi mens!
Amen.